

ΕΝΑ ΥΠΕΡΟΧΟ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ

ΤΟΥ ΓΟΥΣΤΑΥΟΥ ΑΙΜΑΡ

Η ΜΕΓΑΛΗ ΚΑΡΔΙΑ

Ο ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ ΑΙΜΑΡ

(Γουσταύος Αϊμάρ !... Και μόνο αυτές η δυο λέξεις του ονόματος του συγγραφέως του παρόντος άριστουργήματος, άρκούν να συναρπάσουν και να γνητεύσουν τους άναγνώστες μας. Δεν θα πολυλογώσαμε σε έπεινους Περιγράψατε μόνον να σας πούμε ότι δια τα υβριστορήματα του — δια άριστουργήματα κι' δια άληθινές ιστορίες, με ήρωας ζωντανούς, πραγματικούς, χειροποίητους — τά έζησε και τά παρακολούθησε από κοντά ο συγγραφέως των. Σκεφθήτε ότι έζησε επί δεκαπέντε

άδελφια χρόνια στις Άμερικανικές πάπιες, ως κυνηγός θηρίων, ως γρασοθήρας κλπ. κλπ., πότε φίλος των Έρυθροβέρμων, πότε έχθρος των, άλλότε συμπολεμιστής των κι' άλλότε αϊχμαλώτης των. Κανένας άλλος, έκτός απ' τόν Αϊμάρ, δεν περιέγραφε με τόσο πάθος και με τόσο άληθινή και συγκλονιστική παραστατικότητα, τά άλλόκοτα ήθη των λευκών ηυροαδικτών και των πρωτόγονων φυλών, που διέκριναν στην έποχή του τις θλιβερές έφημερις και τις μυστηριώδεις ζούγκλες της Βορείου και Νοτίου Άμερικής !...)

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΜΕ Τ' ΑΓΡΙΜΙΑ ΤΗΣ ΞΟΥΓΚΛΑΣ

ΕΝΑΣ ΕΜΠΡΗΣΜΟΣ... ΕΝΑ ΕΓΚΛΗΜΑ

Τήν έποχή, κατά την όποία συνέθεσαν τά δραματικά γεγονότα που θ' άφηγηθούμε—δηλαδή κατά τό 1817—άπό δια τά κράτη τά όποια σχημάτιζαν την ευρύτερη Μεξικανική Όμοσπονδία, ξεχώριζε πιο πολύ τό κράτος της Σονόρας. Ή διαρκείς αίαια-πρές συρράξεις των κατοίκων της με τις πολυπληθείς φυλές των Έρυθροβέρμων, ή όποιες τριγυρίζουν άπό παντού τη Σονόρα και τό προαιώνιο άγριο άνθρωποκτονήγι που διεξήγουν άμοιβαία, τους έγνε δώσει μια ξεχωριστή άγριότητα ή ψυή.

Ή φύσις απατάλανε σ' αυτή τη χώρα τά δώρα της, με τη γροφύτα». Τό κλίμα εινε γελαστό, εχκρατο, υγιεινό. Ό χρυσός, ό άργυρος, ή πιο γόνιμη γή, τά πιο εύχυμα και γλυκά άρωματικά, κι' άφθονα φαρμακευτικά βοτάνια πλημμυρίζουν τό έδαφος της. Βρίσκει κανείς στη Σονόρα τά πιο άποτελεσματικά θάλασμα. τά πιο ώφέλιμα για θασική χρήσι έντομα, τά πιο σπάνια φάσμακα, άφθονία πολυτίμων λίθων, κυνηγιού και ψασιών κάθε είδους.

Άλλά...άλλά στις άπέραντες όμις έρημιές του ποταμιού Ρίο

Τζιλλα και στις θουνοπλαγιές της Σιέρρα Μάδρε, στη Σονόρα, ζούν επίσης κι' ή πολυπληθείς, άνυπότακτες και πολεμοχαρές φυλές των Έουθροβέρμων Κοάγγων, Πάνις, Πίμας, Όπάτας και Άπαγήθων! Ή φυλές αυτές έχουν κηρύξει έναν αδιάλειπτο κι' έξονωτικό πόλεμο κατά της Λευκής φυλής, ή όποια καταπάτησε τά προγονικά έδάση των. Και με τις άπειλικτές, τίς διαρκείς καταστοπεπτικές έπιφοιές των, άναγκάζουν τους Λευκούς κάθε λίγο, να πληρώνουν άκοίθια της κατοχή της γονιμωτάτης γής των προγόνων των, την όποια ποτέ δεν έπαυαν να διεκδικούν άπ' τους άρπαγας αυτούς!

Ή τοιές κυριώτερες πάλις της Σονόρας εινε ή Γκουάμας, ή Χερμοζιλιο και ή Άρίσιμα.

Στις 17 Ιανουαρίου 1817, και κατά τις 3¼ ή ώρα τό άπόγευμα, κατά την ώρα ήπιαδή που οι κάτοικοι άπολαυθάνουν τη σιέστα των (τη μεσημερινή άνάπαυσή των), άποτραθημένωι από θάλας των σπιτιών των, ή πόλις Χερμοζιλιο—ή τόσο ναλήνια και ήσυχη ανήθης—παρουσίαζε ένα παράδεισο ήθειας: Ένας έξαστοιωμένος όγλος από λεπτόρους, γ α μ β ο υ ζ έ ν ο υ σ και ρ α τ έ ρ ο υ σ (λαθροπόρους, λαθροήθους και τυγοδιώκτες κάθε είδους ήπιαδή) συνωστιζόταν με άπερίγραπτα

ούρλιάσματα κι' άπειλικτές θλαστήμιες στην κάλλε ντέλ Ροζάριο (στην όδω Κοιθολογίου). Μερικοί Ίσπανοί στρατιώτες—τό Μεξικό κατά την έποχή εκείνη δεν εγνε άποτινάζει άκόμη των Ίσπανικό ζυγό—μάτια προσπαθούσαν να διαλύσουν τον όγλο και να άποκαταστήσουν την τάξη, χτυπώντας τον κατακέφαλα με τά μακρά κοντάρια των.

Μά ή κοσμογαλασία αυτή άντις να όλιγοστεύη, αντίθετα ώζύνδταν πέ επικίνδυνο σημείο. Τό πλήθος πύκνωνε περισσότερο, ξεφώνιζε, χειρονοούσε, και περισσότερο άπ' όλους λυσσομανούσαν άρκετά Έουθροβέρμοι της φυλής Χιακούις, οι όποιοί εγαν μπερδευτή με τους άλλους.

Τά παράθυρα όλων των σπιτιών πλημμυρίζαν από άνδρικά και γυναικεία κεφάλια τά όποια κυττόσαν με άγωνία προς την κατεύθυνσι του θουου Έλ Θέρρο δε λά Καμπάνα. Άπ' τους πρόποδας του θουου αυτού, σπκωνόντουσαν πυκνά νέφη καπνού, τά όποια όλοι έκύτταζαν με άγωνία. Ένα μεγάλο σπιτι καγύταν κεί πάνω.

Ξοφικά, γοερές κραυγές άκούστηκαν, τό πλήθος σκίστηκε στα δυο σαν ώμοιο ρόδι. Όλοι ρίχτηκαν στα πλάγια κατατρομαγμένοι, κι' ένας νέος—μερικόκι σκεβόν, γιατί μόλις ήταν 16 έτών—παρουσιάστηκε άπότοια. Ήταν καθάλλα σ' ένα μισόαγριο, άτίθασο όλογο, τό όποιο έτρεχε με μανιώδη κάλπαιτό, σαν άνεμοστρόβιλος.

—Πιάστε τον! ούλωνα πολλοί, μόλις είδαν τον νέο αυτόν. Πιάστε τον! Αυτός έβαλε τη φωτιά!

—Ρίξτε του τό λάσοο!... ξεφώνισαν άλλοι.

—Βάλ γκαμε ντί ο ρι!... Χοιστέ και Πανασιά!... μουμούλιζαν με φρίκη ή γυναίκες, κάνοντας τό σταυρό τους. Ό ίδιος ό σατανάς εινε!

Ό καθένας των ήμις, άντι να σκεφθή να συλλάθη τον μικρό ήπίετα σκεπτόταν άντίθετα πώς να τον άποφυγή πού σίγουρα.

Ό τολμηρός νεαρός καθάλλας έξακολούθησε έτσι τον όγιοιο κάλπαιτό του, ναιογελώντας ασκαστικά, με τό πρόσμωξα-ναμμένο, με τό θλέμμα σπινθηροβόλο, μοιάζοντας συγχρόνως

δεξιά κι' άριστερά του άλύπητες καυτακίεις, πέ σδους σιμωκινδύνουσαν να τον πλαισίουν ή πέ σδους ή κακή των μοίρα τους έμπόδιζε να πασαιρισουν νοηνορώτεσ άπ' τον μανιώδη δρόμο του!...

—Έ!... Έ!... Διάβολε!... ξεφώνισε ένας θρακούερος (θουκόλος) με ήλιθο πρόσμωπο κι' άθλητικό κορμί, καθώς πέπασε στην άστραπή άπ' τό πλάσι του ή νέος. Κόντητες να μη άναπογουριόμ. Βεστέλλη.. Μά...άν δεν νελείαι, εινε ό Ρασαλί!... Ό νιός τού κουπιάρου μου... Μιιι... Πείομενε ένα λεπτό και πέ διοθαίνω!...

Μουρμουρίζοντας αυτά τά λόγια ό θρακνέσο, ξετόλιε σιμωρόνους τό λάσοο του που εινε κρειασμένο στο ζωνάσι του, κι' άγνιας να τρέχη εσπίσι άπ' τον νέο.

Ό όγλος πού κατάλαβε την πλάση του, χειροκόπτησε με ήναθασισιά.

—Μπαθσο!... Μπαθσο!... ξεφώνισαν

—Πλάσε με πού σού ξεμύγει, Κονένε!... νειοκορότησαν οι άλλοι θρακούερος.

Ό Κονένε όπω άνωκατόταν τό ενδιαιτήσιον αυτό ήποκείμω πλαισίωε διακόκλε την νεσά καθήλλητα μισοστά στην όποια τά ήπιθια σπυιαν τάνα να πολλαπλασιαζόζονται πιά πολύ.

Είδοποιμμένος ό νέος άπ' τις

Ήταν καθάλλα σ' ένα μισόαγριο, άτίθασο όλογο...

κραυγές του πλήθους, για τον κίνδυνο που τον απειλούσε, σπράγγε απότομα κι' αντίκρουσε τόν θακούερό.

Μαυρειδερή γλωμάδα σκέπασε τότε το πρόσωπό του. Κατάλαβε πώς θα τον έπιαναν και φώναξε δυνατά:

—'Αρησέ με να ξεφύγω, Κορνέχο!

—'Οχι!... 'Οχι!... ΡΙΞέ τον τό λάσσο!... Τσάκωσέ τον με τό λάσσο!... Ξεφώνισε ο δήλος πεισματάρικα.

—Παραδώσου!... Ξεφώνισε τότε κι' ο γιγαντώσιμος θακούερος. 'Αλλοιώς θα σε κουλουριάσω με τό λάσσο μου, σάν άγριοκάτσικο!...

—Δέν παραδίνομαι!... άποκρίθηκε ο νέος με άποφασιστικότητα άγρια στή φωνή του.

Τό κυνήγι εξακολούθησε άμείλικτο. Μπροστά ό ένας, έφιππος, και έξωπίω του ό άλλος, με τά πόδια.

Ό δήλος άκολουθούσε, τρέχοντας κι' ούρλιάζοντας από εύχαριστία.

—'Αρησέ με σου λέω! Ξαναφώναξε τώρα ο νέος στο θρυκόλο. 'Αλλοιώς, σου όρκίζομαι στις Εύλογημένες Ψυχές του Καθατηρίου, ότι θα σε θρή συμφορά!...

Μά ο θακούερος γέλασε άγρια κι' άνέμισε τό λάσσο του έπάνω άπ' τό κεφάλι του, ξεφανίζοντας:

—Γιά τελευταία φορά, Ραφαέλ, παραδίνοσαι ή όχι!...

—'Οχι!... Χίλιες φορές όχι!... άποκρίθηκε με λύσσα εκείνος.

—Ό Θεός σοφός, τότε!... Έκανε ο θακούερος.

Και τό λάσσο ρίχτηκε σφυρίζοντας.

Μά κάτι τό άλλοκοτο συνέβη τή στιγμή αυτή.

Ό Ραφαέλ σταμάτησε απότομα τό άλογό του, σάν νά τό μεταμόρφωσε άστραπιασά σε θράνω από γρανίτη. Πήδησε ύστερα άπ' τή σέλλα, σάν άγριμύ, άπάνω στον νίγαντα, τόν άναποδονώρισε στήν άμμο, και πριν προλάβει κανένας νά τόν έμποδίση, τουμπησε στο λάιμο Ίσαμε τή λαθή τό Μεξικανικό μαχαίρι του!

—'Ενας συντοιδάνι άίματος, όρμητικό, ξεπήδησε άπ' τήν πληγή και ράντισε τό πρόσωπο του νέου. Και τήν ίδια στιγμή ο θακούερος, άφού κοβλουριάστηκε και κλάτωση με άγωνία στήν προσέγγιση του θανάτου, άπόμεινε άκίνητος.

Είχε ξευυχήσει!...

Τό πλήθος θόγγησε από φρίκη και τρούραρα.

Με ταχύτητα άστραπής κατόπιν, ο νέος πήδησε σ' άλογό του και ξεάνοιγσε πάλι τήν φοσηντιώδη καλασιού του, κραδαινώντας τό άμυσταγές μαχαίρι του και γελώντας διαβολικά. Τό πλήθος, μόλις συνήλθε άπ' τήν τωότη κατάπληξή του, ξεπολύθησε πτήν καταδίωξη του νεαρού δολοφόνου, ινά εκείνος είχε ξεάφανιστή πειά!...

Κανένας δέν ήταν οέ θεσί νά πη, από ποιά κατεύθυνσι ξεφύγε.

Τήν ίδια στιγμή έφτασε στον τόπο του έγκλήματος ο χουέθ 5ε λέτρρας, ό άνκριτής και δικαστής συγχρόνως, συνοδευόμενος από ένα σύννεφο ρακενδύτων άλ.γ.κ.ο.α.ξ.ί.λ (άστυφύλακων).

Ό χουέθ δέ λέτρας άνωμαζόταν δόν 'Ινίγκο Τορμέντος 'Αλμαθεδέτε. Ήταν έως 50 χρόνια, κοντόσωμος, παχύσαρκος και με μόδτερα άποτηλκτικά. Συνήθιζε νά ρουφάει κάθε λίγο ταμπάκο, άνοιγοντας για τή σοβαρή αυτή άσχολία του μία χρυσή, άδαμαντοστέλιση ταμπακέρα, τήν οποία τραβούσε έπιδεικτικά άπ' τήν τωότη του. Ποτέ όμως δέν θά φανταζόσουν μόλις τόν έβλεπε, ότι ο άνθρωπος αυτός κάτω άπ' τό καλοκάγχο κι' άνοιχτόκαρδο παρουσιαστικό του, έκρυβε μία άπεριόριστη τοιγκουάνια, μία όξυτάτη έξυπνάδα και μία ψυχραιμία δίχως ταίρι!...

Ό άξιος δικαστικός έβριζε τό πλήθος ένα περιφρονητικό θλέμμα και μισοκλείνοντας τά γκριζά μάτια του, είπε:

—Ό διστυχιόμενος Κορνέχο ήταν φανερό πώς θα τό πάθαινε κάποτε αυτό!...

—Ναι!... Τούκοψαν τό λαρύγγι!... θρέθηκε νά πη κάποιος.

—Και μού φαίνεται, ότι ο παλληκαράς που τόν έέκανε, είνε συνηθισμένος νά δουλεύη έπίδειξια τό σιτέττο του!... Ξανάπε ο δικαστής, παραγεμίζοντας τά ποσούδια του με ταμπάκο.

—'Ενα διαβολοπαιδί ήταν!... πεθύχηκε ένας άλλος.

—Μπά!... Έκανε ο δικαστής με προσποιητή έκπληξη, λοζοκυτόζοντας εκείνον που μίλησε. 'Ενα παιδί, ειπες;...

—Ναι!... Σχεδόν παιδί!... είπε με κάποιια υπερηφάνεια τώρα

ο άλλος, για τήν τιμή που τούκανε ο δικαστής νά μιλήσ μαζύ του. Ήταν ο Ραφαέλ... Ό γυιός του δόν Ραμόν!...

—Βρέ!... Βρέ!... Βρέ!... ξεφώνισε ο δικαστής με μυτική ικανοποίησι. Γιά φαντάσου!... Μά όχι, δέν είνε δυνατόν!... Ό Ραφαέλ!... Μά αυτός είνε—δέν είνε δεκάξη χρόνων... Έ- λωωνε!...

—Κι' όμως έτσι είνε, ξεχοτώτα!... "Όλοι μας τό είδαμε!... Και έέρετε τί είχε συμβή;... Ό Ραφαέλ έπαιξε χαρτιά από νωρίς εκεί πάνω, στο σπίτι του δόν 'Αγκουιλάρ... Φαίνεται όμως, ότι ή τύχη δέν τον εύνοούσε κι' έτσι έχασε εκεί όλα του τά λεφτά... Τότε λοιπόν τόν έπιασε ή λύσσα, και για νά έκδικηθή, έβαλε φωτιά στο σπίτι!... Νάτο, καίγεται ακόμα!...

—Χίλιες ούρές του Σατανά!... θλαστήμησε ο δικαστής έκπληκτος.

—Ναι!... Είνε έτσι, όπως έχω τήν τιμή νά οας τό λέω, ξεχοτώτα!... εξακολουθούσε ο άλλος. Νά, κυττάτε κεί κάτω!... 'Ακόμα φαίνονται οι καννοί τής πυρκαϊάς, άν και τό σπίτι έχει γίνει πειά στάχτη!...

—'Εχεις δίκη!... είπε ο δικαστής, ρίχνοντας τή ματιά του πρós τά κεί. 'Υστερα;... Τί άπόγινε ύστερα;...

—'Υστερα, έπαύλασε ο άλλος, ο Ραφαέλ θέλησε νά ζωθή καθαλλίκεύοντας κάποιο άλογο, μά ο Κορνέχο πάσιζε νά τόν τσάκωσ!...

—Κι' είχε δίκη, θέβαια!... διέκοψε ο δικαστής.

—Είχε άδικο, ξεχοτώτα, γιατί στα τελευταία ο Ραφαέλ τόν κοβολάμισσε!... άποκρίθηκε με άφέλεια ο άρηγητής.

—Σωστά!... Έκανε ο δικαστής. Μά ήουάρασε, φίλοι μου!... 'Η δικαιοσύνη θά κνάη τό καθαίρον τής κι' ο δράστης θά τιμωρηθή!...

Τή φράσι αυτή του δικαστού, τό πλήθος τήν ύποδέχτηκε με γαμόγελο άμφιβολίας κι' ειρωνείας.

Ό δόν 'Ινίγκο 'Αλμαθεδέτε, χωρίς νά δώση σημασία στήν εντύπωση, τήν όποια προσέγγισαν τά λόγια του, διάταξε τούς άλλοκοτούς άστυφύλακές του—οί όποιοί έντωμεταξύ είχαν ψάξει έπιμελώς κι' είχαν κυριολεκτικώς γόυσει τόν μακαριτή! νά τόν σπιάσουν σά χέρια τους. Κι' ύστερα, δείχνοντας τούς τόν νάρθηκα μιάς γειτονικής εκκλησίας, τούς έπέμνε νά άκουμπήσουν εκεί τό πώμα κι' αυτός τράβηξε για τό κοντινό σπίτι του, τριβώντας τά χέρια του από ίκανοποίησι.

'Η πρώτη δουλειά του μόλις μπήκε σπίτι του ήταν νά ντυθή ρουγα ταξιδιού. Πέρασε ύστερα στή ζώνη του δυό πιστόλια, κι' άφού ταιμπασε σά πεταντά λίγο φαγητό, ξαναβγήκε έξω.

Δέκα άλνκουαξίλ ώπλισμένοι ως τά δόντια και καθάλανοι δέ άλογα γερά, τόν περιμέναν στήν πόρτα. 'Ενας ύπνρέρης κρατούσε για' αυτόν ένα μεγαλοπρεπέστατο μαύρο άλογο, τό όποιο χτυπούσε τής όπλιές του και δάγκανε τά χαλινάρια με άμυσημονία. Ό δόν 'Ινίγκο καθαλλίκεψε, μπήκε έπικεφαλής τών άνδρών του, και τό άπόσπασα άρχισε παρεύθει νά σιγοκατάζη.

—Ε!... Ε!... μουρμούριζαν άναμαζέζ τους οι περιέργοι, οι όποιοί πλημμύριζαν τής πόρτες και τά παράθυρα τών γύρω σπιτιών. 'Ό δικαστής μας πάει στο σπίτι του δόν Ραμόν Γκαριλάια... Αυτός θά ξέρη ίσως, κατα πού τράβηξε ο γυιός του... Άξριο θάχουμε νέα!...

—Διάολε!... πρόσθεταν άλλοι. 'Ό θεότρελλος γυιός του δόν Ραμόν άσφαλός δέν θά χαραμίση τ'ό σκουί, με τό όποιο θα τόν κρεμάσουν!...

—Χμ!... Χμ!... Έκανε κάποιος που είχε άρκετές δσοολήφεις με τήν άστυνομία, κουνώντας θλιβερά τό κεφάλι του. Θά- ναι κρίμα νά θάλουν τή θηλειά τό λάιμο αύτουσού του παλληκαρά... Μά τήν πίστι μου, έχει μέλλον λαμπρό μπροστά του... Κι' ή χαρακιά που άνοιξε στο λάιμο του Κορνέχο, είνε σωστό άριστούργημα!

'Εντωμεταξύ ο δικαστής εξακολουθούσε τό δρόμο του.

—'Εχετε τά όπλα σας γεμάτα;... ρώτησε τή συνοδεία του μόλις θήγκαν άπ' τήν ποδι.

—Μάλιστα, ξεχοτώτα!... άποκρίθηκε ο έννοματάρχης τών άλ-

*Ινός Κομάγης

γκουαίλ.

—Περιφήμα!... Ξανάπε ο δόν 'Αλμπαθέυτε. Και τώρα άς ση-
ρνούσουμε γερά τά άλογά μας... Πρέπει νά φτάσουμε στη
χαθιέντα του δόν Ραμών Γκαριλλίας πρίν νυχτώσουμε στο
δρόμο!...

II

Η «ΧΑΘΙΕΝΤΑ ΝΤΕΛ ΜΙΛΑΓΚΡΟ»

Τά περίχωρα τής Χερμοζίλλιο είνε άληθινές έρημοσιές.
'Ο δρόμος μάλιστα που οδηγεί άπ' τή Χερμοζίλλιο στη «χα-
θιέντα ντέλ Μιλάγκρο» («άγροκίτμα καί πιά θάματος»), είνε
ένας άπ' τούς πιο μελαγχολικούς καί πιο τραχείς. Στο κάθε
θίμα του, ό οδοιπόρος τυφλώνεται από άνεμοστροβίλους λε-
πτοπίτης σκόνης καί τό λαρύγγι του ξεραίνεται.

Εικοσιτέσσερα χιλιόμετρα, όμως, πιο έξω άπ' τή Χερμοζί-
λιο, τό μάτι ανάσπασται επίτελους σέ μία άληθινή όσασι, σ'έναν
έπίγειο παράδεισο, ό οποίος ξεπηδάει άπ' τούς κολασμένους
κόλπους τής άμμου καί τής έρημιάς. Είνε ένα μεγάλο έξοχικό
κόσμημα, μία έπαυσις μεγαλοπρεπής, ή όποία τριγυρίζεται
άπό πλήθος σταύλων, ύποστατικών, κίπων, μαντριών φραγμέ-
νων καί δασών.

Αυτός ό επίγειος Παράδεισος, αυτό τό πλουσιώτερο καί πιο
έκτεταμένο άγρόκίτμα του Μεζίκου στην εποχή του περιγρά-
φουμε, είνε ή «χαθιέντα ντέλ Μιλάγκρο», κι' άνήκει στον δόν
Ραμών Γκαριλλία, τόν πατέρα του Ραφαέλ!...

Κατά τήν ήμέρα αυτή, ή γαθιέντα ήταν σέ έορτάσιμη άνα-
στάσιω. Γιτόταν σ' αυτή ή λεγομένη «σφαγή τών ζώων» (μα-
τάκια ντέλ γκανάδο). Τό αίμα έτρεχε ποτάμι. «Άγρια μουα-
ντά τωδιών γεμίζουν τόν άέρα...»

Τή φρικώδη αυτή εργασία, τήν παρακολουθούσε καθάλλα
στό πλουσιολύπιο ύπερχο άλόγο του ένας άγέροχος ευπα-
τρίδης έως ασράνια γρόνιων. Ψη-
λής κορμοστασιάς, λεθέντης, με
θαυμάσιο, κανονικό κι' ασήπθο
πρόσωπο, καί με ήράκλειο σώ-
μη στά ύμπατος του, ήταν πρό-
τυπο γενναιοψυχίας, ειλικρινσίας,
άνδρας καί προπαντός σιδερέ-
νιας θελήσεως. Τά μεγάλα αυ-
ρα μάτια του άκτινοβολούσαν
σνήφως από θασθειά καλοσύνη.
Μά όταν ό θυμός κοκκίνιζε τό
σκουρόγαμο πρόσωπό του, τότε
τό βλέμμα του έπαινε μία
τέτοια δύναμη καί τόσο ή σκε-
τεινός του φλόγες τό έκαναν
τραμερό. ώστε κανένας δέν μπο-
ρούσε νά τό ύποφέρει καρφωμέ-
νο άπάνω του!

Είκοτα μια τεύει κανένας, ότι
τό διαλεγτό αυτό πρόσωπο ήταν
ό δόν Ραμών Γκαριλλία ντέ
Σααθέρρα ό ιδιοκτήτης τής γα-
θιέντας. 'Ο δόν Ραμών ήταν άπόγονος ισχυρών άρχόντων, είχε
παντρευτεί μία πλουσία μυδάς κόρη Έρθεροδέρμης πριγκί-
πισς κι' Ισπανού ευπατρίδου καί ήταν κύριος άπέραντης
κτιυατικής περιουσίας.

Ύστερα από 17 χρόνια εύθυμής ένγαμής ζωής, ό δόν
Ραμών θωσθηκε άρχηγος πολυμελούς πείας οικογενείας, ή ό-
ποία άριθμούσε τά έξης πρόσωπα: Τή γυναίκα του δόνα Ζε-
σουσία, τά έξη άγόρια του—άπ' τά όποία τό μεγαλύτερο ή-
ταν ό γνωστός μας πεία Ραφαέλ—καί τής τρείς κόρες του.

'Ο γάμος του δέν ήταν άισθηματικός. 'Ωφειλόταν στή μεγά-
λη περιουσία τής γυναίκας του, ή όποία είχε κληρονομήσει
καί τά μεγάλα κτήματα τής υπέρας τής, παιγκηπίσης καθώς
είπαμε μιάς μεγάλης φυλής τών 'Αζτέκων Έρθεροδέμων. 'Ο-
στός όμως, τούς γάρισε αυτός ό γάμος μία γλυκειά καί γα-
ληνή εδθαμνία. Δέν έννοιασε έοστα ή άμάθητη άκόμη από
κόμο δόνα Ζεσουσία γιά τόν σύζυγό της, γιάτι μόλις θγήκε
άπ' τό μοναστήρι τών Καλογραϊών, στο όποιο σπούδαζε κλει-
μένη άπ' τά μικρά τής χρονιά, τήν παντρεύτηκε κιόλας. 'Η-
ταν όμως τόσο θελκτικής κάλλους καί τόσο γλυκειάς κι' άγ-
αελικής ψυχής καί θρήκε έπίσης άπ' τόν σύζυγό της τόσες φι-
λόστοργες φροντίδες καί τόση γενναιοφρία καί πλατεία καρ-
διά, ώστε τό ζευγάρι αυτό τών νεόνυμφων έννοιασε άμοιβαία μια
άπέρανη καί τρυφερή στοργή.

'Ο ήλιος τώρα μόλις είχε βασιλέψει. Κι' ό ουρανός έκανε σι-
νάσιγιά τό πορφύρο του χρώμα, σκετεινιάζοντας άνάλαφα κι'
άφροντας δώ κι' εκεί νά φαίνεται στον ναλαζόδωμο θόλο του
τό σπιθοβόλιμα μερικόν άστέρων. 'Η έσπερινη όμως αύρα,
ή όποία φουούσε στιγμές-στιγμές με άποσοδókητη σφοδρότητα,
σ' έκανε νά μαντεύσει πως δέν θ' άργούσε νά εεσπάση καμιά
άπ' τής ξαφνικές καί θιαίες έκεινές θουέλλες, τις τόσο συνήθι-
σμένες σ' αυτά τά γεωγραφικά πλάτη.

'Ο μαυρόράλ (έπιστάτης κτημάτων) του δόν Ραμών, σφί-
ριζε τότε γιά νά πάη ή σφαγή, καί πρόσταζε νά κλειστούν

καλά στή μόντρα τά ζωντανά βώδια. "Έπειτα μάζεψε τούς θα-
κούερος καί τούς υπήρτες καί τούς έστειλε στή γαθιέντα άπό
τήν όποία άκούγονταν τώρα ό ήχος τής καμπίνας, σημάδι πρό-
σχαρο ότι ή ώρα του δείπνου καί τής θραδυνής άναπαύσεως
είχε πεία φτάσει.

—Λοιπόν, μαστρο-Ευέσειε, πόσα κεφάλια έχουμε αυτή ή
χρονιά;... ρώτησε τόν μαυρόράλ του ό δόν Ραμών, ό όποιος, ό-
πως είπαμε πιο πάνω, έπιστατούσε στή σφαγή καθάλλα στο
άλόγο του.

—Τετρακόσια πενήντα, μι' άμύ (αυθέντα μου)!... άποκρί-
θηκε ό μαυρόράλ, ένας γιγάντειος κοκκαλιάρης άνθρωπος, με
νευρόδες καί στίβαρο κορμί καί με πρόσωπο ήλιοσημμένο. Με
άλλα λόγια, έχουμε έβδομήντα πέντε κεφάλια πιο πολλά άπ'
τήν περσινη χρονιά... Βλέπετε, μι' άμύ, ότι οι καλοί μας γέι-
τες 'Απάχδες κι' οι ιαγουάροι τής πάμπας, δέν μας έκαναν
καί πολλές ζημιές φέτος!...

—Κι' αυτό όφειλεται άποκλειστικά σέ σένα, μαστρο-Ευέσειε!
δέκοψε με καλωσύνη ό δόν Ραμών. 'Η άκαταπύνη έπαγούρ-
πησή σου κι' ή διαρκείας έσυνειδητες φροντίδες σου με συγκι-
νούν τόσο, ώστε έπιθυμώ νά τις ανταμείψω όπως αξίζουν!...

—'Η καλύτερη ανταμοιβή σου είνε τά καλά αυτά λόγια, τά
όποια καταδέχτηκε ή έξοχότης νά μοσ' πη!... ψιθύρισε ό μαυ-
ρόράλ, μ' ένα φαινωτό χαμόγελο ίκανοποίησεως στο τραχύ πρό-
σωπό του.

—Ευάριστό, περιωρίστικε νά πη ό ευγενικός ευπατρίδης,
σφιγγοντας με συγκίνηση τό χέρι του ύπαλλήλου του. Ξέρω ότι
μού είσαι άφωσιμένος!...

...Και στή ζωή καί στο θάνατο, αυθέντα μου!... 'Η μητέρα
μου σάς θήλασε με τό γάλα τής κι' ένώ σάς άνήκω δόλοψυχα...
Και σέ σάς καί στην οικογένειά σας!...

—'Ελα... 'Ελα, μαστρο-Ευέσειε!... δέκοψε χαρηπά ό δόν
Ραμών. Τό δείπνο μας είνε έτοι-
μο, ή σενόρα Ζεσουσία θά μας
περιμένη στο στραμένο τραπέζι
καί δέν είνε σωστό νά τήν άφι-
νομα άνησχη γιά τήν άργοπο-
ρία μας!...

Σέ λίγο έμειναν κι' οι δύο
τους στην μεγάλη αλή ή τής γα-
θιέντας κι' ένώ ό μαστρο-Ευέ-
σειος άμπαρνε μόνος του τήν
σφαρεία αλόποστα, ό δόν Ραμών
πρώγρησε πός τήν άπασαητη
κοινή τραπέζια. 'Η αίθουσα
αυτή είχε στή μέση ένα θεατικό
τραπέζι τριγυρισμένο με πά-
γκους έύλινους καί ταπετσο-
σμένους με δέματα ζωδιών.
Αυτό σκαλιότες άναστατικές πο-
λυθρόνες, χορημώσες νιά τόν
δόν Ραμών καί γιά τήν γυναίκα
του, ένώ έλλο τό άλλο προσωπι-
κό τής γαθιέντας καί ή οικογέ-
νεια του ιδιοκτήτου τής καθόντουσαν στούς πάγκους.

Μόλις μαζεύτηκαν όλοι καί καθήσαν στο κοινό τραπέζι, ό
δόν Ραμών έδωσε τό σήμημα καί τά φαγητά άρχισαν νά κατα-
θρογθίζονται με δρεσι.

Μά ή πώτες των υπουκίς, δέν άργησαν νά συνοδευτούν άπ'
τήν καταθνήσια συναυλία τής θουέλλης. 'Ονόες άστασιές μενά-
τες διαρκείας, τρομαχτικό κρότοι φροντών καί κρασιών άθ-
ύπων καί ξεκούφωσαν κάθε στιγμή τήν ήλεκτροισμένη πλάση,
καί σέ λίγο μία νεροποντή άνεκδιήγητης μανίας ξέσπασε άπ'
τόν ουλυθένο ουρανό.

Ξαφνικά, ένας άπ' τούς σιχνούς έξωτος άνεμοστροβίλους που
άσωναν κάθε λίγο τήν πεδιάδα έλλο πέραςε κι' άπ' τή γα-
θιέντα καί τήν τυλιξε στή ύνρά στοιφονοισιά του. Παρά-
θουσα καί πόρτες άνοιγόμενες καί θουήνταν, τ'άμια έσπα-
σαν, φώτα έσθουσαν, κι' όλοι σταυροκοπήθηκαν με δεισιδαίμονα
τρόπο.

—Ντάν... Ντάν... Ντάν!...

Τό καιπατικό τής ξέωποτας άντήχησε αυτή τή στιγμή θια-
στικά καί νά φωνή καί έλλο παρά άνθρωπινη, μία φωνή τρα-
γική ή επικλήσεως άκούστικη:

—Ροθήεισ!... Ροθήεισ!...

—Τίμιο αίμα του Χριστού!... Ξεφάνισε ό δόν Ραμών, κυττά-
ζοντας τά γλωμά πρόσωπα τών άλλων, πιο γλυαότερα τόσο
άπ' τό φως τών κρειών πούφεραν, μόλις έσθουσαν ή λυχνίες. Κά-
ποιον θά ξεκλιόαζουσ ένώ, νιά νά ιωνικρίζη έτσι!...

Χώστωπε άμείσεω τή δίκανη πιστόλα του κι' έσοωσε πα-
ρειθός στο θώθος τής αλήθης. 'Ανοιξε θιαία τήν ξέώπορτα καί
γάρθηκε μέσα στή σκοτεινία.

Σέ λίγο άντήχησαν δυό πυροβολισμοί έξω άπ' τή γαθιέντα,
σινωδεινόμενοι άπό μιά κραυγή άγωνίας, κι' όλα κεράσθηκαν
πάλη άπ' τόν πύματο τής θουέλλης. Συναγώνως άσπηκε κι' ό
δόν Ραμών νά διασγίτζη τήν αλή καί νάρχεται πός τήν τρα-
πέζια, έχοντας στή μέση του περισμένη τήν άδεια πεία πι-
στόλα του καί κρατώντας στή άγκαλιά του έναν άνθρωπο λι-
πόθυμο!... 'Ο άνθρωπος αυτός άποκαθήςθηκε ένάνω σ'έναν πιά-

γχο κι' όλοι στριμώχθηκαν ολόγυρά του με αγωνιώδη περιέργεια.

Ό πρόσωπό του ήταν χλωμό σαν βιασίφι. Ήταν μουσκεμένο απ' τή βροχή κι' έσταζε νερό. Και τά ένδύματά του ξεσκισμένα δώ κι' εκεί, είχαν επάνω τους φαρδιές κηλίδες από αίμα.

Άμεσως πού κάτσε, θά δητε τί είχε συμβή στον άνθρωπο αυτόν, γνώριμο μας ήδη. Τώρα θά σάς αφηγηθούμε με δυό λόγια τί συνέβη μέσα στην τραπεζαρία.

Απ' τίς πρώτες πού έβρεξαν κοντά στον λιπόθυμο, ήταν κι' ή δόνα Ζεσουίτα. Με τή βοήθεια των υπηρετριών της άρχισε να παρέχη τίς πρώτες βοήθειες στον ξένο, κι' οι άραιοί στην άρχή στεναγμοί πούθγαιναν υπόκωφα απ' τό στήθος του, φανερώσαν πώς δέν θ' άργοοσε νά συνέλθη.

Γιά μία στιγμή όμως, πλησίασε κοντά του κι' έσκυψε επάνω του ο Ραφαέλ, ο γυιός του δόν Ραμόν, πούχε γυρίσει από ματαζύ αυτό τή χαθιέντα.

—Ω, μοιρούρισε χαμηλόφωνα ο νέος. Είπε ο δικαστής!... Ήρθε γιά μένα...

Τό πρόσωπό του νέου έγινε πελιδνό, κι' ή στάσι του φανέρωφε φρίκη. Τυχαιά ο δόν Ραμόν, ο όποιος έπιστατούσε τή στιγμή εκείνη στις φροντίδες τής γυναικάς του κι' είχε άναγνωρίσει κι' αυτόν τόν δικαστή, πρόλαβε να δή τόν ανεξηγήτο γι' αυτόν τρόπο τού γυιού του και ρώτησε θιαία:

—Τί τρέχει, Ραφαέλ;
 «Εμεινε οσαστιομένος εκείνος μπρός στο διαπεραστικό μάτι του πατέρα του, και δέν ήξερε τί νά άπαντήση. Μά ή προσοχή όλων στράφηκε άμέσως στον λιπόθυμο δικαστή, ο όποιος άρχισε τώρα νά συνέρχεται. Πραγματικά, στέναξε, άνοιόκλεισε με διαταγμά τά μάτια του και τάφερε ένα γύρο στα πρόσωπα εκείνων πού τόν παράσταναν.

Ξαφικά σκίρτησε και τά ξέσπνα μάτια του σπιθοβόλησαν, καθώς τά κάρφωνε τώρα με έπιμονή στον άναστατωμένο Ραφαέλ. Άνασηκώθηκε με κόπο απ' τόν πάγκο του, πλησίασε με κλονισμένα θήματα τό νέο, γαντζωσε τό χέρι του στον τράχηλό του, και στρέφοντας στους μάρτυρας τής αγωνιώδους αυτής σκηνής, οι όποιοί δέν καταλάβαιναν τίποτα, τούς είπε με φωνή έπισημη:

—Εγώ, ο δόν Ίνιγκο Τορμενός ντ' Άλμαπαθέιτε, ποιηικός δικαστής τής πόλεως Χερμοζίλλιο, έν όνόματι τού βασιλέως, συλλαμβάνω τόν νέο αυτόν ως ένοχο φόνου!...

—Ω, έλεος... Λυπήσου τή υπέρα μου, σεμόρ!... Ικέτευσε ο Ραφαέλ, γονατίζοντας και μπλέκοντας τά χέρια του με άπελπισία.

—Συμφορά μου!... ψιθύρισε κι' ή δυστυχισμένη δόνα Ζεσουίτα, πέφτοντας λιπόθυμη στο πάτωμα.

Η ΔΙΚΗ

Τήν επομένη τού πρωί, ο ήλιος φάνηκε ολόαμπος στον καθαροπλεγμένο απ' τή νεροπότη δρίονα.

Λίγο πιά πέρα απ' τήν ξέωπορτα τής χαθιέντας ήσαν εξαπλωμένα τά πώματα ένός μισοφαγωμένου άλόγου και δυό μεγαλοπρεπών ζαγκουάρ. Πρωί-πρωί άκούμη, ο μαστρο-Ευσέβιος, έκτελώντας διαταγή του κυρίου του, άναζήτησε τά πώματα αυτά, και τώρα έπιστατούσε στο γδάριμο των θαυμασιών τομαριών των ζαγκουάρ.

Ο μαστρο-Ευσέβιος φανόταν τρομερά άνησυχος. Ο κύριός του, ο τόσο πρωινός στο σήκαμά του άλλοτε, δέν φανόταν πνευθενά. Κι' ο άφωσιωμένος μαυρόρλ, μην ξέροντας τί είχε συμβή ύστερα απ' τή δραματική σύλληψη τού Ραφαέλ, έτραγε τά νύχια του από αγωνιώδη άνησυχία.

Άς δούμε έμεις όμως, τί ήταν αυτό τού άγνωστος ο μαυρόρλ; Μόλις ο δόν Άλμαπαθέιτε πρόφερε τή φοβερή κατηγορία κατά τού Ραφαέλ, ο δόν Ραμόν κατάπληκτος στο τό άπροσδόκητο νέο, διάταξε νά φύγουν άμέσως όλοι οι άνθρωποι τού προσωπικού του. Παράδωσε ύστερα τήν λιπόθυμη γυναικά του στις περιποιήσεις των υπηρετριών, έβесе ο ίδιος στερεά τόν γυιό του με σκονιά, στα χέρια και στα πόδια του, κι' έγινεψε στον δικαστή νά τόν άκολουθήση.

Κλειστικά τότε οι δυό τους σ' ένα απόμερο σαλόνι τής χαθιέντας κι' έμειναν εκεί κουβεντιάζοντας χαμηλόφωνα. Ισαίε δυό-τρεις ώρες. Κανένας δέν ήξερε τί μπορούσαν νά λέν τόν ύστερα φημιστά, οι δυό άνδρες, κι' όμως ο καθένας μάντεψε άόρα ότι απ' τή συνομιλία των αυτή κανονίζονταν ή τύχη τού Ραφαέλ!...

Κατά τά μεσάνυχτα έπιτέλους ο δόν Ραμόν σηκώθηκε με άνακούφισι, ώδήγησε ο ίδιος τόν κλονισμένο απ' τίς πληγές του κι' απ' τή συγκινησι τόν δικαστή στην έπιτήδες γιά τούς έπι-

σημούς ξένους κρεβθατοκάμαρα τής χαθιέντας και τού εχθήθηκε «καληνύχτα».

Έπειτα πήγε στην τραπεζαρία, όπου θρισκόταν εξαπλωμένος στο πάτωμα και δεμένος χειροπόδαρα ο γυιός του. Κοντά του τώρα ήταν γονατισμένη κι' έκλαιγε πικρά, ή υπέρα του.

Βλέποντας τήν γυναικα του σ' αυτή τή θεσι, ο δόν Ραμόν, οσούρωσε πιά βλοσυρά τά φρύδια του και στο πρόσωπό του, τό ουσασμένο απ' τήν δόνην, άπλώθηκε πυκνότερο σκοτάδι. Τήν παραμέρισε στοργικά μά άποραιστικά σήκωσε τό γυιό του στην άγκαλιά του, και τόν κουβάλησε μαζί του στην ιδιαίτερη κρεβθατοκάμαρά του. Έπειτα κλείωσε γερά τήν πόρτα από μέσα, έβασε τό κλειδί στην τσέπη του, φύσησε τό κερί και εξαπλωσε στο κρεβθάτι του, πλιά στο σφιχτοδεμένο παιδί του.

Η νύχτα κύλησε τραγική. Πατέρας και γυιός τήν πέρασαν πλάι-πλάι βουβοί, άγρυπνοι, ίδρωμένοι από άγωνία, κι' άλλαζόντας ποτε-ποτε στό σκοτάδι σπυρόβολα θλέμματα θηριών πού φερμάρον τόν έννο τό άλλο...

Κι' έκει στο κατώφλι, κι' έξω απ' τήν κλειδωμένη πόρτα, μία δυστυχισμένη μάνα ήταν γονατιστή δλονυχτίας και προσευχόταν διαρκώς γιά τό πρωτότοκο παιδάκι τής, μπερδεύοντας στις προσευχές τής κι' άναφυλλήτα σπαραγμοί.

—Χι... Χι... Πού διάβολο θά καταλήξουν όλα αυτά; μοιρούρισε ο πιστός μαυρόρλ ένέκιο τό πρωί, μόλις τελείωσε ή φασαρία τού γδαρισματος των ζαγκουάρ. Ο άφεντικός μου δέν είναι άνθρωπος πού συγχωρεί τέτοια καμώματα τού γυιού του... Μά ούθε ένε κι' άνθρωπος, γιά νά τόν παρησάση στο Δικαιοσύνη, γιάτί θέλει πάντα άκρηλίδατο και περιφανο τό όνόμα του... Τι λύσι λοιπόν θά δώση σ' αυτό τό μπερδεμένο πρόβλημα;...

Σ' αυτές άκριβώς τίς σκέψεις ήταν θυμισμένος ο άξιός μαυρόρλ, όταν άντίκρουσε ξαφικά στο πάτιο (αυλή) τής χαθιέντας τόν δόν Ραμόν συντροφευμένο κι' απ' τόν δικαστή.

Τό πρόσωπο των δυό άνδρων ήταν αίσθητο και κατσοφιασμένο και στο μεταπο τού δόν Ραμόν ήταν άπλωμένη μία μαύρη καταχνιά από πένθιμες σκέψεις. Άντικρύζοντας ο ευπατρίδης τόν έπιστάτη του, τούγενψε νά πλησιάση και τού είπε με στεγνή φωνή:

—Πές να σελλώσουν ένα έ-λογο ήμερο, μαστρο-Ευσέβιε...

Έπίσης νά έτοιμασθούν και τέσσερες έφιπποι άνδρες, γιά νά συνοδεύσουν έως τή Χερμοζίλλιο τήν έξοχήτά του τόν δόν Άλμαπαθέιτε!...

Ο μαυρόρλ ύποκλήθηκε ευλαστικά κι' έβωσε τίς σχετικές διαταγές. Έπειτα ο δόν Ραμόν, στρέφοντας πός τόν δικαστή, είπε:

—Χίλια ευχαριστώ, έξοχότατε... Σώζετε τήν τιμή τού όνόματός μου!...

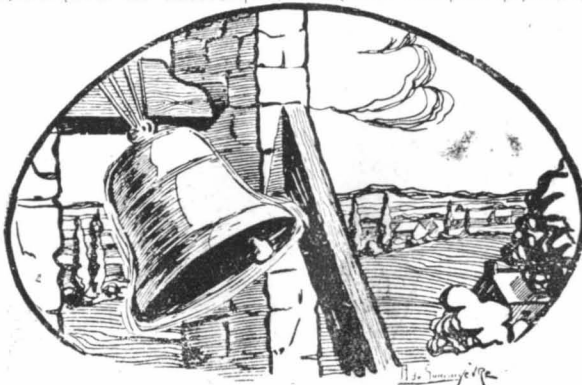
—Μή μοι δείχνετε τόση ευγνωμοσύνη, αυθέντα!... άποκρίθη κε ο δόν Ίνιγκο. Σας άρκίζομαι, ότι όταν ξεκινοσά χθές απ' τήν πόλι, δέν είχα καθόλο τήν πρόθεση να σάς φανώ ευχαρίστες!... Ο γυιός σας εινε διπλά ένοχος: Έμφορητής και φοηνάς! Δυστυχώς βιος δέν άργησε νά τό μετανοήσω!... εξακολούθησε ο δόν Ίνιγκο. Οι άρειοί άλγκουαζιλ, πού με συνοδεύσαν, φρόντισαν νά μου τό σκάσουν τήν πιά τρομερή σιτινική τή θεέλλησ, γιά νά κρυφούν κι' εγώ δέν ξέρω πού στό διάβολο τους... Τρόμαξαν οι θωμαμήρες απ' τή άστροπελένια και μ' άφησαν ολόμωνοχο... Έκεινη τή στιγμή, και γιά κοούφια τής συμφοράς μου, φάνηκαν δυό ζαγκουάρ, τρασηγμένα φανέται απ' τήν όσημ των ζωντανών σας, έδω τριγύρω ετή χαθιέντα... Μοι ρίχτηκαν... Σπρούνιασε τό έλόγο μου... Με πρόλαβαν στην έξώπορτα σας... Σκότωσα τόν έναν, μά ο άλλος έμηνε πιά τά νύχια του στο κορμί μου, κι' άνοιγε τό στόμα του... Φώναζε βοήθεια!... Τότε άκριβώς φτάσατε, δόν Ραμόν, με άπαλλάξατε με τίς πιστολιές σας απ' τόν γάρο, και με κουβάλησα αιμόφυρτον κι' άναίσθητον στο σπίτι σας... Μπορώ λοιπό νά συλλάβω τό γυιό έ κείνου πού μου σωσε τή ζωή, με κίνδυνο τής δικής μου!...

Θά ήταν ή πιο άδηής άχαριστία!...

Τή στιγμή αυτή έφεραν έτοιμο τό έλόγο, κι' ο «χουθό δέ λέτρας» τής Χερμοζίλλιο, καθαλλικεύοντας με σελτάδα, άποχαρήτησε τόν οικοδεσπότη, λέγοντάς του:

—Αφίω γιά, δόν Ραμόν... Σού συνητώ φρόνησι... Ο Ραφαέλ εινε παιδί σας. Μή θρέζετε τά χέρια σας στο αίμα τού παιδιού σας!... Μή σκατώσατε τό γυιό σας!...

(Άκολουθεί)

Ή καμπάνα άρχισε νά σημαίνει γοργά...